

СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ СТУДЕНТАМ-МЕДИКАМ

Кулінська Яніна Іванівна

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-8160-3203>

канд. філол. наук, доцент, доцент кафедри мовної підготовки
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна

Наразі в НМУ імені О.О. Богомольця на додипломному та післядипломному рівні навчаються понад 4000 іноземців з 64 країн світу. Попри те, що більшість з них є студентами англомовної форми навчання, знання української мови залишається надзвичайно важливим. Мова є ключовим інструментом спілкування та навчання, що допомагає зрозуміти іншу культуру та її основні характерні риси. Лише вивчивши мову країни навчання, студенти зможуть стати повноцінними учасниками міжкультурного діалогу. Зважаючи на це, актуальною проблемою є удосконалення методів викладання української мови як іноземної.

Викладачів кафедри мовної підготовки насамперед хвилює питання, як ефективніше та цікавіше подати іноземним студентам навчальний матеріал. Викладання мови є не легким завданням, саме тому на кафедрі постійно розробляються нові методи, прийоми, форми навчання української мови як іноземної, проводяться методичні семінари та наради. Вкотре наголосимо, що засвоєння іноземними студентами знань, що передбачені навчальними програмами клінічних дисциплін, можливе лише за умови належної мовної підготовки [3; 252].

Міцним підґрунтям для урізноманітнення освітнього процесу є мультимедійні технології, які у сучасному світі відіграють важливу роль в підготовці фахівців будь-якого фаху, зокрема й майбутніх медиків. Аналізуючи теоретико-методологічні джерела, відзначимо зацікавленість науковців окремими аспектами використання мультимедійних технологій в освітньому процесі (О. Буйницька, Т. Волох, В. Євдокимов, Т. Касьяненко, Т. Лещенко, О. Савчук, А. Тимченко, О. Шевченко та ін.).

Актуальність теми нашого дослідження полягає в тому, що навчання іноземних студентів з різних країн часто з різницею у віці, середовищі виховання, релігії тощо, вимагає пошуку таких методів навчання, які дозволили б реалізувати їхні здібності та водночас дати ґрунтовні знання. Важливим принципом у досягненні цього завдання стає вибір максимально ефективних методів навчання української мови як іноземної.

Мета нашої роботи – аналіз основних існуючих методів навчання української мови як іноземної у Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця в рамках ознайомлення з досвідом викладачів кафедри мовної підготовки.

Навчання значної кількості іноземних студентів призводить до появи нових методів та нових підходів до організації викладання української мови як іноземної у вищих навчальних закладах. Зауважимо, що наша методика викладання спрямована насамперед на розвиток усного і писемного мовлення студента, який буде максимально підготовлений до ефективного виконання своїх професійних завдань.

Використання ефективних методів навчання української мови як іноземної здатні якісно змінити рівень знань і підвищити інтерес до предмета. Вибір методу залежить насамперед від конкретного матеріалу та потенційних можливостей кожного іноземного студента.

Диференційований підхід до особистості студента видається нам надзвичайно важливим і є запорукою успішного вивчення дисципліни. Слушною з цього приводу є думка Т. Лещенко: «Метою навчання української мови як іноземної у вищих навчальних закладах є формування у студентів професійної комунікативної компетенції шляхом розвитку та вдосконалення усіх видів мовленнєвої діяльності: читання, говоріння, письма та аудіювання» [4, с.112].

Запорукою успішного навчання іноземних студентів, які вивчають медицину в НМУ імені О.О. Богомольця є насамперед професійне спілкування, метою якого є встановлення контакту, переконання співрозмовника, а згодом і пацієнта. Зважаючи на це, найбільш пріоритетним напрямом подання навчального матеріалу ми вбачаємо саме лексичний, а отже основою практичного заняття є усне мовлення. Дещо згодом студенти вивчають граматичний та фонетичний матеріал, оскільки вивчення граматичних правил, на нашу думку, є лише засобом для оволодіння усним мовленням.

Основним методом навчання української мови як іноземної ми вважаємо метод обговорення (бесіда, діалог і т.д.). Звичайне обговорення є важливим для кращого розуміння та відповідно використання української мови, оскільки найкраще засвоєння навчального матеріалу відбувається під час обговорення будь-якої теми, поняття чи проблеми. Ставлячи запитання один одному та відповідаючи на них, іноземні студенти мають змогу запам'ятовувати слова та конструкції. Засвоєння нового матеріалу (у вигляді діалогів та монологів) та виконання письмових завдань зазвичай супроводжуються коментуванням та виправленням помилок. Коментарі та пояснення викладача допомагають одразу зрозуміти помилки та виправити їх.

Важливим методом у навчанні майбутніх лікарів також є метод аудіювання. Використовуючи його, викладач не тільки вчить студентів сприймати мовлення на слух, а й розвиває усне мовлення. Основою аудіювання завжди є навчально-мовленнєва ситуація, його предметом – зміст аудіюваного тексту, а метою прослуховування є саме комунікативне завдання. Це головні компоненти, які визначають спілкування.

Наступним важливим методом навчання іноземних студентів є метод проектування, за допомогою якого можна виконувати безліч завдань, зокрема і ефективніше вивчати українську мову як іноземну. З іноземними студентами-медиками в НМУ ми працювали над наступними проектами: анкетування на різні теми, що оформляються у вигляді таблиць або презентацій у Power Point; проектні роботи, що стосуються безпосередньо професійної сфери діяльності студентів («Історія хвороби» чи розмовно-побутової («Моя сім'я», «Життя та навчання в Україні») та інші. У межах ідеї освітньої проектної технології викладач сприяє активному розвитку критичного й творчого мислення студентів.

У процесі навчання майбутніх лікарів також використовується метод рольової гри. Рольова гра є активним методом навчання, засобом розвитку комунікативних здібностей студента, який пов'язаний насамперед з інтересами студентів. Окрім того, що рольова гра є засобом мотивації навчальної діяльності, вона є активним способом навчання практичного володіння іноземною мовою. Завдяки їй студенти можуть подолати мовний бар'єр, водночас значно підвищивши обсяг мовленнєвої практики. Особливо корисною гра (як навчання в дії) є під час вивчення нових лексичних тем. Зокрема, у рольовій грі «На прийомі у лікаря», студенти беруть на себе роль лікаря та пацієнта.

Підсумовуючи, зазначимо, що основною причиною вивчення української мови іноземцями найчастіше є отримання вищої освіти у початкових закладах нашої країни,

а отже питання набуття комунікативної компетентності студентами-іноземцями під час вивчення лінгвістичних дисциплін – «Українська мова як іноземна» та «Українська мова за професійним спрямуванням» – у вітчизняних медичних вишах є надзвичайно важливою. Оскільки не існує одного ідеального методу, на практиці, в процесі викладання української мови як іноземної об'єднуються і використовуються більшість методів. Викладачі кафедри мовної підготовки НМУ імені О.О. Богомольця активно долучаються до актуального освітнього дискурсу, для якого характерна спрямованість на підвищення ефективності освіти, посилення вимог до навчання майбутніх конкурентоспроможних фахівців різних галузей, зокрема й медичної. Правильно підібрані методи та прийоми для конкретної студентської аудиторії допомагають викладачам навчати іноземних студентів-медиків з високою ефективністю.

Список використаних джерел:

1. Жовнір М.М. Педагогічна інноватика в медичному виші: до питання впровадження коучинг-технології / М.М. Жовнір, М.В. Асламова // Молодий вчений. – 2018. – №1. – С.309-312.
2. Зозуля І.Є. Вивчення української мови та країнознавства як один з напрямків формування полікультурної вихованості іноземних студентів (досвід Вінницького національного технічного університету) / І.Є. Зозуля // Вища освіта України: Тематичний випуск «Інтеграція вищої школи України до європейського та світового освітнього простору». – 2012. – №1. – С. 504-511.
3. Лещенко Т.О. Здоров'я vs. хвороба в контексті словесної репрезентації ціннісної картини світу сучасного лікаря / Т.О. Лещенко, М.М. Жовнір // Психолінгвістика. – 2018. – №24 (2). – С.163-180.
4. Лещенко Т.О. Шляхи удосконалення мовної підготовки іноземних студентів / Т.О. Лещенко, В.Г. Юфименко, О.М. Шевченко // Актуальні питання суспільно-гуманітарних наук та історії медицини: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Чернівці, 11-12 жовтня 2018 р. – Чернівці, 2018. – С.111-113.
5. Строганова Г.І. Концептуальні підходи до засвоєння української мови іноземними студентами / Г.І. Строганова // Теорія і практика викладання української мови як іноземної: зб. наук. праць. – 2008. – Вип. 3. – С. 173-179.
6. Шевченко О. М. Педагогічні умови підготовки іноземних студентів-медиків у процесі вивчення української мови / О. М. Шевченко // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр. / Інститут пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – 2019. – Вип. 20. – С.178-187.